

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY XII - SEGONA EPOCA

GENYER - FEBRER DE 1930 :: N.º 63

SUMARI:

TEXT: L'exemple de Pompeu Fabra, per *P. V.*—Les Cases Pairals de Terrassa, per *R. de la Galera*.—La poesia i l'Excursionisme.—Crònica.—Excursions i Conferències.

GRAVATS: Antiga casa Surís, avui Casino del Comerç.—Casa Maurí situada al Passeig.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: SANT ANTONI 64,

REPRESENTACIONS

M. Fainé Castellà

Màquines d'escriure ROYAL. - Caixes de cabals A. PADRÓS S. A.

Carretera de Matadepera, 1-3
Telèfon, 331

Terrassa

Relotgeria i Joieria

Josep
Castin

Raval, 25

Terrassa

Pintura General

Decoració

F. Duch

Pintura «Ducco» per

Raval, 32 automòbils i mobles

Casa
Farràs

J. Jover, 18
(Gavatxons)

MÚSICA
Fonògrafs.-
Discs.-Pia-
nos.-Auto-
pianos.-Pia-
nos lloguer.

Consocis!

Efectueu les vostres
compres en les ca-
ses anunciades en
el present "ARXIV".

EXCURSIONISTES! Abans d'empendre els
vostres viatges proveïu a la casa

GALÍ & C.^A

St. Pere, 27 bis. - Telèfon, 250

Material fotogràfic.-Conserves i licors de totes classes

LES ESGLESIES ROMANIQÜES DE TERRASSA

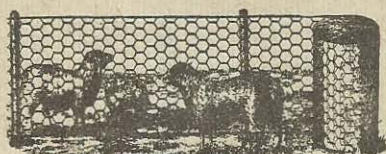
*Monografia escrita en cinc llengües, amb 60 gravats.
Preu especial pels socs de les entitats editores, «Centre Excursionista» i «Club Pirenenc», dues pessetes.*

SANT SALVADOR DE LES ESPASES

per J. SOLÀ, SCH. P. - (Quatre pessetes, preu especial pels socs del «Centre Excursionista»)

Frederic Setó

Alambrats. Enreixats. Teixits per a somniers, cedassos i garbells per a mines i usos industrials. - Cortines metàl·liques de cadena. Instal·lacions completes de cercats, galliners, cu-nillers i pajareres.

Carrer de Topete, 94

VDA. DE
G. LLARGUÈS

BISUTERIA I OPTICA

Font-vella, 18. TERRASSA

Tintoreria VDA. CASTELLÓ

*Rentats al sec, Tenyits, Planxats al vapor a diari. -
Colors sòlids a la mostra. - Negres per a dols,
a les 10 hores. - Secció especial de destacats*

Nord, 25. - Telèf. 334.

Sucursal: Rutlla, 40

Gevaert

Plaques diapositives
Vittachrom

dónen imatges:

Sèpia
Taronja
Roig
Violat
Blau

directament per revelat.

La millor placa per a
Diapositius
estereoscòpics

INDUSTRIA FOTOQUÍMICA NACIONAL S. A.

Mallorca, 480

BARCELONA

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY XII

Segona època

GENER - FEBRER 1930

NÚM. 63

L'exemple de Pompeu Fabra

DE totes les tasques que s'han emprès per consolidar, en el que va del segle, la renaixença cultural del nostre poble, l'obra acomplerta per Pompeu Fabra és la que mereix més especialment els nostres entusiasmes.

És un fet evident que la condició bàsica per la conservació de les característiques ètniques de tots els pobles, és que la llengua assolixi el millor esplendor possible i que s'identifiqui plenament a la parla popular, de la qual n'extreu aquella frescor pròpia i la ductilitat que li permet esdevenir un reflexe de l'ànima del poble, amb totes les seves modalitats de sentiments i conservant-ne la seva rica complexitat.

Per raons històriques fatals, la nostra llengua havia estat menyscurada i havia perdut la seva riquesa d'expressió que l'havien fet una de les més estimades de l'antiga Europa. Sortosament, l'època floreixent que visqué fou bellament aprofitada pels homes cultes que la coneixien i l'estimaven. Per mitjà d'ella plasmaren el fruit de la seva intel·ligència en innumbrables llibres que han merescut ésser traduïts a les llengües més parlades del món.

Bernat Metge, Muntaner, Desclot, Turmeda, etc. Per aquests noms ens és permès comprovar la riquesa de formes i el ritme inconfusible del nostre llenguatge. Pels seus manuscrits ha estat possible que la nostra llengua hagi estat admirada per homes

selectes d'altres terres i que hagi arribat a nosaltres llur estimació pel nostre terror; al mateix temps, amb el seu amor, perfeccionaren l'instrument d'expressió que ens apropa, per la música dels mots, al batec de la terra que ens acull.

Els també, han estat un ajut estimable del qual s'ha servit el mestre Pompeu Fabra per evitar que la parla nostra esdevingués, en la renaixença del nostre poble, un idioma encarcerat, que faltat del nexa natural amb la parla popular ens apartés del veritable camí de retrobament.

Precisament, és aquest el mèrit de Pompeu Fabra. Ell ha estat l'home que ha sabut escoltar la música dels mots per descobrir-ne la deu veritable. La seva tasca ha d'haver estat penosa, indubtablement, però la seva constància i els seus coneixements en filologia i etimologia, li han permès salvar tots els obstacles i acomplir l'obra magna en la nostra creixença espiritual. Aconseguint, gràcies al seu treball, podem mostrar sense cap delatació de xovinisme, una llengua ben cohesionada i facultada per expressar les més diverses idees, amb estils sobris, elegants, flexibles, que la fan adaptable a totes les formes literàries.

Aquest treball formidable, ha estat acomplert silenciosament, poc a poc, amb una voluntat inextingible, sense voltar-lo de cap propaganda gratuïta. En un poble com el nostre, en què sovint s'encensen homes i figures revestits de fatuïtat i de suficiència intolerables, l'exemple de Pompeu Fabra és quasi únic. Potser és aquesta una de les proves més contundents de maduresa en el nostre ressorgiment com a grup racial. Fins ara, aquests exemples eren del domini de pobles madurs i de gran cultura. Avui, en tenim un a casa nostra. Veus ací l'exemple significatiu de Pompeu Fabra.

A la nostra ciutat s'ha projectat, fa pocs dies, col·laborar a l'Homenatge que li ret tot Catalunya, com a fruit d'una bella i oportuna iniciativa. Pel que fa a nosaltres, ens hi adherim totalment i esperem que Terrassa contribuirà dignament a aquesta prova d'estimació vers un dels homes més mereixedors de l'affecte del nostre poble.—P. V.

Les Cases Pairals de Terrassa

VI

EN el carrer de Sant Pere existeix encara can Vieta, l'edifici estada de l'antiga família i magatzem comercial de la casa Vieta i Vancells. Actualment s'hi hostatgen una varietat d'entitats i comerços: «Amics de les Arts», la botiga de Pere Sabater etc. A la part del carrer de Sant Fruitós, on ara hi ha una escola de pàrvuls, encara s'hi veu una xemeneia i una quadra del que havia estat la fàbrica de panyos Vieta. N'és actualment propietari En Joan Palet i Puig.

* * *

Al costat de can Vieta, part d'avall, hi ha la coneguda per can Quim Galí, fundador del Vapor d'aquest cognom, que abarca part dels carrers de Sant Leopold, Cervantes, Sant Llorenç i Passeig de 22 de Juliol.

Aquesta casa, a la vegada que servia per a estada particular, utilitzava l'últim pis per a repassar les peces que després de batanades amb els peus eren esteses en una gran galeria soleiada. El seu propietari és En Josep Galí i Barata.

* * *

La casa número 53 del carrer de Sant Pere, on hi ha la barberia Alfonso, era abans can Sagret, batlle de la vila i propietari fundador del Vapor del seu cognom, avui Vapor Ventalló, situat al carrer de la Rasa.

També tenia aquesta casa el seu jardinet a la part de darrera, el qual ocupava molt més lloc que avui, perquè el carrer de la Rasa era llavors extremadament estret. En l'any 1895, poc després de morir el seu propietari, aquella casa fou venuda i transformada per complet.

* * *

Restava encara esmentar can Amat, casa pairal de l'acreditat industrial i ex-batlle En Ignasi Amat i Galí, pare de l'il·lustre catedràtic el monument del qual s'aixeca en els jardins de l'Escola Industrial.

Es la casa número 25 del carrer de Sant Pere, on actualment hi ha les oficines del Banc Hispà Americà.

Tenia encara fa poc el seu bell aspecte senyorial: parets gruixudes, salons amb els seus escalfa-panxes voltats de marbre, la seva cascada

i el seu jardí. Aquest antigament arribava fins al carrer de Llessami i era esplèndid i extraordinàriament ufanós; l'ombra espessa dels vells arbres convidava quietament al repòs.

Als darreres, en el lloc on ara hi ha la Manufactura Textil, la família Amat hi tenia la fàbrica.

* * *

La primera casa que es va construir per ordre d'En Marian Ros, avi de l'actual propietari, al carrer de l'Església fou en l'any 1842, i en tenir-la mig feta l'Ajuntament prengué l'acord ja esmentat anteriorment que tothom havia de demanar permís per a construir, per tant En Ros havia de recular l'edifici per la banda del Portal Nou. Hom recordarà que l'entrada per dit carrer era molt estreta, però llavors En Ros va contestar a l'Ajuntament que ja havia fet tard, que ell tenia les obres tant avançades que el recular li ocasionaria un gros perjudici, l'Ajuntament no tingué més remei que autoritzar-li la continuació de les obres, amb la condició que el que mancava edificar fos posat a la ratlla oficial. D'aquí ve que el carrer era estret tot el tros que ocupava la casa, i sobtadament s'aixamplava en començar el pati. En l'any 1874 es construí el nou edifici, i el carrer continuà igualment estret. Fa poc, el dia 21 de juliol de 1926, l'Ajuntament acordà aixamplar l'entrada del carrer del Portal Nou indemnizant a l'actual propietari En Marian Ros amb la quantitat d'unes 60.000 pessetes.

* * *

El propietari de la casa número 113 del carrer de la Fontvella, fou En Josep Oriol Maurí i Puig, fabricant de panyos. L'edifici fou construït durant l'any 1818 quan en aquells terrenys no hi havia cap més casa.

A l'any 1827 En Maurí junt amb dos propietaris més, cediren a l'Ajuntament els terrenys del que és avui Passeig amb l'expressa condició que havien de servir perpètuament per aquest objecte. La casa Maurí ha estat objecte de varies reformes, una d'elles fou la de construir-hi un nou portal, ja que abans l'únic que hi havia era el que comunica directament al jardí.

El fill d'En Maurí, En Josep Maurí i Suris, fou el qui comprà en 17 d'abril de l'any 1852, l'edifici de la Cartoixa de Vallparadís al Marquès de Sentmanat. La casa i la Cartoixa continuen essent propietat dels seus descendents.

(Seguirà)

R. DE LA GALERA.

LA POESIA I L'EXCURSIONISME

Conferència llegida en el nostre Centre pel seu autor el competentíssim teoritzador i practieador excursionista F. Pujol i Algueró, en motiu de presentar el delicat poeta Angel Pons i Guitart.

I PREAMBUL

UNA de les coses que més plauen al meu esperit, és poder-lo posar en contacte amb els ciutadans de la meva terra, sigui en la forma que sigui, mentre aquesta forma doni motiu a una manifestació de cultura.

Avui, aquesta manifestació es compleix verament, posat que ens cal fer la presentació d'un poeta jovençà de les novelles promocions, que viu afanyós per conèixer la nostra gent.

Terrassa és una de les primeres poblacions catalanes que oirà i gustarà directament dels llavis del propi creador, la seva producció poètica.

Em plau força, per la meva part, de poder saludar cordialment la ciutat de Terrassa, vist que sento per ella un viu, un noble sentiment d'estima, no solament per les meves cordials amistats que hi tinc, ans, també, per la treballadora, i gentil, i culta ciutat egarenca, mirall que reproduïx amb fidelitat insuperable la sagrada i respectuosa imatge d'allò que és la virtut, l'amor a la ciència, al progrés per la indústria i pel comerç.

La gent de Terrassa és bona, és lleial i és desinteressada; Terrassa és generosa, Terrassa és cordial, Terrassa és hospitalària.

Amics. Accepteu amb la mateixa generositat, amb la mateixa cordialitat que vosaltres sentiu i teniu per als vostres visitants, la nostra més sincera salutació d'amics lleials, i, considereu-nos,— encara que sols sigui per uns moments,—com uns ciutadans més de la vostra admirada ciutat, glòria de la nostra terra tan benaurada, i per tots tan volguda.

Ja sé que en dir-vos aquestes paraules d'un minso, però encomiàstic elogi,—certament ben merescut,—a la vostra distingida ciutat, el vostre cor saltarà, glatirà de goig i de content en el vostre pit, però cal observar que, quan un cor es mou amb ritme unisonant, i acompanya-

nyant un altre cor, és que hi ha una coincidència de simpatia recíproca d'ambdós cors, coincidència, tanmateix, en sentiment i en ideal. I, en efecte; tant el vostre cor, com el nostre, és superposen en aquests bells instants en una mateixa aspiració agermanada i convergent, per a fruir en esperit, una superiorització del nostre viure quotidià, i és l'estima que tenim per la Bellesa, la Poesia i l'Amor a les nostres coses, ço que ens ajunta amicalment aquesta vetlla, els que estem ací congregats, i tot sentit i compartit amb fidel assentiment, estimats i respectuosos ciutadans de la bonica i atractívola ciutat de Terrassa.

II EL POETA

—Com he dit, em cal fer la presentació d'un poeta, però cal dir, ans que tot, què significa el mot poeta. Poeta és igual a dir creador. Quan el poeta crea, fa poesia. La poesia és l'expressió de la bellesa. El nostre gran Maragall, model de poetes cívics, ha dit que la poesia és l'art de la paraula. Quan el poeta parla, produeix un conjunt de vívida condició anímica en el magnífic art de l'expressió de la paraula. Quan l'home parla, expressa els seus sentiments i els seus pensaments; però aquests sentiments i pensaments, l'home que els sap manifestar més bellament i artística és el poeta. El poeta està posseït en les seves manifestacions espirituals, d'un *quid divinum*.

Aquesta noble i elevada qualitat divina, en l'esperit del poeta, és més constant que en l'esperit dels altres homes. Si hem de creure allò que ens digué el gran filòsof grec, Pitàgores, que tots els homes porten en la seva ànima espurnes d'una valor divinal, cap no ho posseeix en un grau tan superlatiu com el poeta, ja que així ens ho demostra amb les elevades manifestacions de la seva ànima.

Per això, quan el poeta parla, sembla que sublimitza amorosament tot allò que expressa. Sembla, talment, que tot allò que diu, estigui infós d'un buf de divinitat. Podriem dir que el poeta és l'ésser que sap modelar més idealment i justa la vida, i d'aquesta dignificadora condició extramental, ens sap fer revivre les coses del món amb més art i més bellesa que en realitat no sembla que són. Per això, ens plau tan manyagament la poesia. Podriem dir que el poeta és un virtuós envers les manifestacions de les coses de l'esperit. Ell ens dóna la tònica harmoniosa d'allò que és bo i és just; i per tant, d'una banda de caire sensual, de qualitat sensible, ens és més amable el món real i la vida de cada dia, i, d'altra, de modèlica qualitat més ele-

vada i més humana, ho és, per als idealistes, el món ideal i la vida de l'esperit.

Ningú com el poeta, per a poder-nos fer sentir i comprendre què és la vida ideal. Sense una idealitat, la vida ens seria insuportable. Un poble sense una ideologia, és un poble impotent; per la qual cosa estimem tan amorosament els poetes, perquè aquests són els infantadors d'una vida més superioritzada, més enlairada de la que vivim diàriament. El poeta ens expressa lluminosament què és la vida de l'esperit, i ho palesa amb llurs exposicions de creació poètica del món, tant del món assequible als sentits, com del món de la fantasia i de l'esperit.

Així com el filòsof grec Pitàgores, digué que l'home és de *llinatge diví*, Plató i Jesús, afegiren, que l'home gairebé ha oblidat aquesta geneologia; la qual cosa ha estat motiu—segons aquests grans pensadors,—per a produir-se els trastorns de l'esperit de la humana naturalesa, i que, per altra part, els poetes són els homes que conserven amb avar recolliment de l'ànima, la superada essència divina, i que és la causa que, espiritualment, ens facin la revelació de tot allò que els altres homes no poden arribar a comprendre, i que el poeta sap interpretar amb fervent amor i tremolosa enyorança, per un més viu interès de les coses de la vida, i, que ell, amb una consciència més clara, que ho ha d'ésser la superiorització de la nostra existència, ens ho fa palpitant amb un goig espiritual i purificador ensem. El poeta és el redemptor ideal d'un poble o d'una nissaga, i és el que salva, manta vegada, les situacions més violentes d'una col·lectivitat, pels seus dons de superhome i per les seves profecies, ja que l'abrandament de la seva ànima, sol ésser comunicada amb profund amor, a la impotència espiritual dels altres homes. El poeta, parlant anímicament, mai no és un impotent, posat que crear és poder obrar sota una norma, i, aquesta per al poeta, en tots els moments, és de superiorització humana. El poeta és un vertader educador de la humanitat, és un redemptor, ja que la seva força anímica és la que dóna glòria a la història d'un poble. Quan una pàtria perilla, són moltes les vegades que l'ha salvada el numen, la inspiració del seu poeta.

III ELS POETES I ELS POBLES

—Els poetes tenen un gran i altíssim paper a representar en la vida col·lectiva dels pobles. El ressorgiment d'un poble, sol ésser portat

per la inspiració actuant dels seus poetes. L'amor a la pàtria i a la humanitat abranda profundament la seva ànima, i fa que del ressò passional, emocional i amorós de la seva condició anímica, sigui comunicada a les multituds, i, aquestes, influïdes en esperit pel cant profètic del poeta, actuin amb l'encert que cal a un moment determinat del seu existir. Quan el cantaire es manifesta d'aquesta manera, apareix el poeta social. Els poetes, en la vida col·lectiva d'un poble, representen una acumulació de força per a l'ànima d'aquesta col·lectivitat. La calidesa de les seves expressions, dóna lloc a les orientacions i determinacions que calen a la vida d'un estat social, ja que no solament en aquest cas parlen a una ànima solitària, sinó que la seva influència es fa sentir al cor i a la sang en conjunt. Les seves veus són les més autoritzades, i les més solvents, per encaminar un estat caòtic social, posat que veuen el futur amb més clarividència que els altres ciutadans, i aquesta penetració pensant, s'irradia majestuosament en els esperits, fent que aquests s'inclinin per la força magnètica de la paraula viva i lluminosa dels poetes. Els poetes endevinen l'esdevenidor de la història d'un poble. Cal creure que els poetes són els veritables redemptors de la humanitat, ja que, coneixedors del seu passat, saben encarrilar les circumstàncies per a un millor futur de la vida d'una societat, igualment que la del món. La previsió del poeta, ve a confirmar a bastament aquestes evolucions ascensionals de la vida.

IV. CULTURA D'UN POBLE. CIVILITAT

—El poeta és un arbre fruitós i perpètuament inesgotable; per la qual cosa produeix constantment i sempre. Tot l'any, i en totes les estacions, és posseït de la vena inestroncable de la seva inspiració procreativa de les coses que més pertanyen a la seva imaginació i al seu sentiment. La vida, per a ell, és una perpètua producció, és una perdurable creació. Es el pedagog per antonomàsia, i genera vida amb continuïtat ininterrompuda per a l'esperit. Sense ell, la comprensibilitat del món, el coneixement del món, no es faria tan amable en els moments angoixosos de la nostra existència. Ben segur, la vida no ens seria tan agradable, si no fos per la intervenció inspirada i el consol idealitzador del poeta. Si un poble no tingués poetes, podríem dir que aquest és mancat d'una de les branques més primordials d'allò que constitueix un dels fogars més indispensables i importants que

menen a formar una civilització. Cal fer memòria històricament, per tal de veure com tots els pobles del món, han avançat per la força dels tres factors espirituals més nobles de l'ànima humana, els quals cal tenir en compte, i que són el sentiment, la veritat i la raó; ço que traduït en llenguatge pedagògic, és el que representen la poesia, la ciència i la filosofia, respectivament.

En sentit evolutiu històric, l'art del parlar, el sentiment, que és la poesia, és el que primerament hom manifesta; en segon lloc, va sorgint la necessitat de recercar la veritat, que representa la inclinació científica, i, en tercer terme, el pensament mena les conclusions més altes de les seves actuacions, o sigui, que el pensament, es posa en marxa per conquerir el *perquè* de la raó de les causes més altes de la vida, tant física, com metafísica, que és allò que endega i demostra la filosofia.

Quan un poble arriba en aquests tres estats anímics de la consciència humana, aleshores podrem dir que aquest poble no és altra cosa que el suprem esforç de l'esperit col·lectiu d'ell, per arribar a explicar-se tot allò que se li presenta davant els seus sentits, i, ensem, davant la seva ànima. Cultura és preparació suficient i necessària per a la vida de civilitat, i, hom diu, que un poble és civil quan posseeix el grau màxim de cultura. El poeta, podem dir, que és l'ésser que més ha contribuït amb el seu ànim vigorós de la intuïció del món, a la producció viril i enèrgica de la cultura, i, per tant, de la civilitat. A semblança d'ell, hi han intervingut,—i hi tenen un lloc ben guanyat,—el savi amb les seves observacions, experiments i raonaments, igual que el filòsof amb les seves disquisicions metafísiques; tots tres, en fi, donen la pauta a seguir en una col·lectivitat, però cal tenir present que l'alba de la vida espiritual és iniciada afectuosament pel poeta, que és qui ens canta més afinadament la naturalesa, i, la seva cordialitat d'expressió, fa que ens reveli amb més entusiasme els batecs de la terra.

V. L'EXCURSIONISME

—Per això, als que són excursionistes conscients, plau el poeta com l'home més representatiu de les seves excursions, i és perquè els fa veure i sentir la poesia de tots els indrets que visiten amb les seves caminades. La mar, la muntanya i el cel, són cantats amb l'enyorament i l'arborament del qui estima. El poeta és un etern enamorat.

En l'excursionisme, ultra ésser un esport, cal veure en les seves actuacions una escola natural, la qual pot produir la veritable educació que cal a l'individu, i per tant, la que cal a la col·lectivitat. Cal educar l'home sota el triple aspecte de la personalitat integradora, ço és, moral, intel·lectual i física. Quan l'excursionisme serà enfocat envers aquesta triple condició, que l'ensenyament, que la ciència pedagògica assenyala, aleshores podrem estar segurs que l'excursionisme farà un gran bé, i un millor paper en l'ensenyança de la nostra gent. Cal fortificar l'organisme humà; tanmateix, però, cal, ensems, redimir moralment i intel·lectualment l'excursionista.

Si analitzem detingudament que vol dir *excursionisme*, equival a ésser un mot gairebé igual que dir *educació*. Aquest mot, vist en la seva etimologia, ve del mot llatí, EDUCERE, que significa, «*treure a llum allò que hom porta dintre l'ànima*». Pel que resta dit, nosaltres creiem que cal mirar l'excursionisme com una escola natural, la qual, ben orientada, pot produir un benefici incalculable d'educació i de cultura al nostre poble; per tant, cal vetllar per encarrilar, per encaminar l'excursionisme, pels viarans salvadors de la cultura i de l'educació, ja que un poble sols es pot alliberar del jou de la ignorància del saber, mitjançant l'esforç cultural que cal que realitzin d'una manera global tots els ciutadans, i que per això, a nosaltres, ens fa néixer i tenir fe en les encertades orientacions pedagògiques que hom pugui donar a l'excursionisme, les quals orientacions, ben dirigides, poden redimir una col·lectivitat.

Com a conseqüència d'això que resta exposat, cal admetre que l'excursionista ha d'ésser un home que cal que s'esforci constantment per aconseguir, avui més que ahir, i demà més que avui, una més elevada qualitat de cultura. Cal esforçar-se en aquest sentit. Sense esforç de l'esperit per a adquirir i consolidar un ampli i raonable bagatge cultural, no hi ha salvació possible en la vida humana.

VI I VII. EL POETA CONFERENCIANT. EPÍLEG

Amics: Molt em plauria de poder-vos parlar d'aquesta essencial qüestió des d'una casa, on l'excursionisme és la seva primordialíssima tasca; però el temps és breu, i la necessitat de dir-vos dues paraules de presentació de l'amio poeta, m'ho priva, que, per altra part per ell es fa la festa. Cal, per tant, insinuar-vos amb uns limitats mots d'in-

roducció a la lectura dels seus versos, i dir-vos a quin gènere poètic pertany la seva producció literària, pròxima a publicar-se.

Qui coneix la història de la literatura sap que, tradicionalment, hom divideix la poesia en tres gèneres fonamentals. El líric, l'èpic i el dramàtic. El nostre jovençà poeta Angel Pons i Guitart, pertany de ple al gènere de la poesia lírica. Ell polsa aquesta corda de la poesia amb el mestratge d'un home conscient de la seva peculiar tasca. Cal solament llegir el seu primer llibre de versos, titolat, «*Terra meva*», per convèncer-se d'aquesta afirmació que acabem de formular. En el seu segon llibre inèdit, «*L'ardent neguit*», que és el que us llegirà tot de seguida, ve a constatar-ho més palesament. En el primer, sap cantar meravellosament què és el camp, la ciutat i la muntanya amb aquell sentiment pairal i humà alhora, que el posa en un lloc de distinció en l'esclatant plèiade dels nostres poetes actuals. Diu coses d'una finor i d'una inspiració poc comunes en els homes que comencen a saludar, i, pels seus mèrits tenen dret a entrar en el temple de les muses. Davant la bellesa del nostre paisatge, l'ànima del nostre poeta vibra entusiàsticament; el seu cor bateja amb amor, i el seu esperit i la seva sang vibren amb la dolça tremolor dels enamorats. Les seves visions del camp i de la vila són desgranades amb fervor angèlica de l'infant quan demana tendrívolament el pit de la mare. La seva poesia és d'una superada i constant emoció lírica. El seu segon llibre n'és un exemple demostratiu. Tots aquells esperits que sentin vivament la poesia, cal que es preparin a oir unes fèrvides oracions plenes d'afecte, d'atenta reverència i de veneració al paisatge de la nostra bella i benvolguda terra catalana, i, precisament perquè tota la seva creació literària es troba lligada íntimament amb el nostre paisatge terral, i sempre amb profund i constant amor i respecte, diem amb sincera franquesa, com ens plau moltíssim de poder donar-lò a conèixer des d'un centre excursionista, ja que l'excursionisme estima entranyablement la nostra terra.

Ciutadans: Escolteu el poeta amb atent recolliment espiritual. L'elogi que jo us pugui fer d'ell, vosaltres mateixos us el fareu, quan hàgin acabat d'oír dels propis llavis la recitació de les visions excel·les de la seva producció poètica.

Crònica

EXCURSIONS FETES.—S'han portat a cap amb un bon nombre de socis, les excursions anunciades en el darrer «*Arxiu*», sobressortint de totes la visita al Brollador de l'Exposició Internacional de Barcelona.

PETICIÓ PER A LA SORBONA DE PARIS.—Pel distingit arquitecte En Joan Puig i Cadafalch, ens ha estat demanada amb destí a la Biblioteca de la Fundació que acaba de constituir-se a la Sorbona de París, per a l'estudi de l'art i la Cultura de Catalunya, una col·lecció de la nostra publicació. No cal dir que «*Arxiu*» s'ha sentit honorat podent contribuir, encara que humilment, a aquesta obra per l'estudi de la nostra cultura. S'ha enviat la col·lecció per mediació de la Fundació Bernat Metge.

BIBLIOTECA.—Han passat a engròixir la nostra Biblioteca, els volums següents: Memòries de Missions de Recerca.—III Volum de «Materials» de l'Obra del Cançoner Popular.—Grecia y la Civilización Crético-Micénica, del Dr. P. Bosch Gimpera, donatiu del nostre President En Pau Gorina.—Arxiu de Tradicions Populares.—Animes i Accions, d'En Joan Sallarés —La Plaça de Catalunya.—Volum cedit pel seu aulor, En Joan Puig i Cadafalch.

També del distingit geòleg En Jacinte Elias hem rebut 4 exemplars: «Recull de treballs geològics», «Notes geològiques del Vallès i Encontorns», «El Grande Acanilado Meridional de Montserrat» i «Vocabulari de la Nomenclatura Geològica dels Terrenys».

Agraïm aquestes deferències.

DONATIU PEL MUSEU.—Pel nostre volgut company En Narcís Casamada, ha estat cedit amb destí al nostre museu, un bell exemplar de toba calixa. Li agraïm aquesta gentilesa.

ADHESIÓ A L'HOMENATGE A EN PUIG I FERRETER.—Amb motiu del dinar homenatge al notable novel·lista Puig i Ferrer celebrant la concessió per primera vegada del Premi Joan Crexells, el Centre hi envià la adhesió.

LA TROBALLA DE LA SIVELLA VISIGÓTICA.—Han reproduït l'article referent a aquesta troballa, publicat en el darrer número d'«*Arxiu*», els següents periòdics i revistes: «La Veu de Catalunya» de Barcelona (amb un article d'En Baiarola), «La revista de Catalunya» de Barcelo-

Antiga casa Suris, avui Casino del Comerç

Fots. Miquel Astals

Casa Mauri situada al Passeig

na, «La Publicitat» de Barcelona, «Diari de Sabadell» de Sabadell, «Gazeta de Vic» de Vic, «El Dia» de Terrassa. N'han publicat notes donant-ne compte: EXCURSIONISME DE BARCELONA I CENTRE EXCURSIONISTA SABADELL DE SABADELL.—S'ha cursat correspondència amb el competent crític d'art Feliu Elies i amb el distingit arqueòleg M. Charles Viguier de París, trametent-els-hi a cada u una fotografia del fermall visigòtic.

VISITA.—La Casa del Vallès de Barcelona, seguint el pla de visites que tenen en projecte fer per les principals ciutats de la Comarca, el passat dia 24 de novembre visità la nostra ciutat, essent rebuts pels directius de diferents entitats culturals. Els acompanyaren en la visita al Museu i Biblioteca Municipal Soler i Palet, Casino del Comerç, Club Pirenenc, Amics de les Arts, on visitaren l'exposició de pintures d'en Odena, Esglésies Romàniques de Sant Pere, etc.

Amb motiu d'aquesta visita, el Centre Excursionista havia preparat en el seu saló d'actes, en honor dels visitants, una interessant exposició de fotografies del Vallès.

El nostre President Sr. Gorina, donà la benvinguda als elements de la Casa del Vallès, en eloqüent parlament, molt cordial i comprensiu de l'obra de la Casa del Vallès. El senyor Planas- Dòria, president d'aquesta entitat, feu ús de la paraula regravant a totes les entitats i premsa terrassenques les atencions que havien tingut per a ells, esperant recollir ben prompte els fruits d'aquest enllaç espiritual iniciat a Terrassa.

Una vegada deixaren el nostre estatge, visitàren l'Església del Sant Esperit, el formós altar d'estil barroc, continuant la visita a la cripta, on hi ha instal·lat el Crist Jacent, magnífica obra en alabastre del celebrat escultor Martí Diaz.

LA VISITA AL BROLLADOR DE L'EXPOSICIÓ.—Com a complement a la conferència que el dia 3 de gener, l'expert enginyer senyor Pere Valls, va donar al nostre estatge, sobre «Com funcionen els jocs d'aigua de l'Exposició» i que resultà interessantíssima, el dia 5 va efectuar-se la visita al brollador de l'Exposició, podent comprobar-se les magnífiques instal·lacions subterrànies, a més de la maquinària pel funcionament del brollador com són el grup convertidor pels reflectors del raig central; la bateria d'acumuladors pels relais de maniobra; la instal·lació

dels 3 grups ventiladors, els quals tenen una potència de 25 cavalls cada un, i són capaços de 42.000 litres d'aire per segon, etc. etc.

Cal fer constar que una de les instal·lacions que va ésser més celebrada, fou la corresponent a la de les vàlvules, les quals en plé funcionament, al donar una nova variació al brollador, hom pogué constatar com s'obrien o es tancaven automàticament i amb una precisió perfecta.

A l'agraïr al senyor Valls, les atencions tingudes als visitants, ens plau fer-lo extensiu al personal tècnic de la secció d'aigües i il·luminació d'espectacles de l'Exposició Internacional de Barcelona.

CONDOL.—El Centre Excursionista s'associa sincerament al condol que experimenta nostre soci honorari i excel·lent escriptor, En Joan Santamaria, amb motiu del traspàs del seu senyor pare (E. P. D.)

SECCIÓ D'ATLETISME.—Tal com s'havia anunciat, el dia 23 desembre passat al matí, va efectuar-se, per VII vegada, el Campionat Local de Cursa a peu «Volta a Terrassa», que anyalment organitza aquesta secció, la qual com els anys anteriors, obtingué un franc èxit, ja que hi participaren gran nombre d'atletes, la majoria forans, malgrat i haver caigut durant la nit anterior una intensa pluja.

El notable corredor En Josep Hernández, del F. C. Barcelona, fou el vencedor absolut de dita volta, el qual arribà bastant destacat dels seus seguidors, empleant en el recorregut 26 minuts 30 segons.

En Joan Corbí del G. E. La Mola, conquerí brillantment el títol de campió local, en arribar primer entre els corredors terrassencs.

De la categoria «Neòfits», el primer classificat fou En Lluís Capelles, del C. E. Comarca de Bages, el qual empleà el temps de 26 minuts 27 segons. Cal fer constar l'excel·lent actuació del nostre novell corredor En Blai Iranzo, que obtingué el quart lloc en dita categoria, essent el primer terrassenc classificat. Aquest corredor demostrà posseir condicions per aquesta especialitat, i de continuar entrenant-se pot arribar a ésser un bon corredor.

Poc després d'acabada la cursa es procedí, en el local del Gimnàs Municipal, a la repartició de premis entre els guanyadors.

El prop passat dia 5 del corrent es traslladaren a Barcelona uns quants atletes de la nostra entitat, per a participar a la cursa Jean Bouin, en la qual el nostre consoci En Josep Abelló va aconseguir reivindicar-se de la passada Volta a Terrassa, en arribar primer dels corredors terrassencs que hi participaren.

SECCIÓ FOTOGRAFIA.—IA president d'aquesta secció, En Miquel As-tals Mach i al consoci Josep Girona, els hi varen ésser admeses les obres fotogràfiques que enviaren en el Saló Internacional de Fotogra-fia que es celebrà en el recinte de l'Exposició de Barcelona. La nostra més cordial felicitació per l'èxit d'admissió.

El dia 22 novembre, aquesta Secció organitzà una conferència, a càrrec de l'expert estereoscopista N'Isidre Salvador de la casa Ge-vaert, el qual versà sobre les diapositives de tons calents, resultant de molt interès pels fotògrafs aficionats que hi concorregueren, i per cert ben nombrosos.

El company de junta i consoci En Antoni Miralda obrí el dia 24 passat en el nostre local una exposició íntima de fotografies (planes i estereoscòpiques), reculls fets en les seves excursions pirenenques de terra occitana, podent anticipar l'èxit per tal que hi figuren proves de ben remarcable valor artístic i geogràfic.

SECCIÓ D'ESPORTS DE NEU I ALTA MUNTANYA.—La Junta d'aquesta secció fa avinent als seus associats que de conformitat a les bases es-tablertes per a usar el material, cal proveir-se del carnet de soci, sense qual requisit no podrà fer-se'n ús.

Els qui desitgin adquirir-lo poden demanar-lo al Tresorer senyor Ballbé, fent-li entrega d'una fotografia, la qual és indispensable.

EXCURSIONS I CONFERENCIES

DIA 9 DE FEBRER

Excursió al poble de Monistrol

Organitzada per la Secció de fotografia.—Preparatòria dia 7.—Vocal, Josep Reig.

DIA 16

Excursió a la Cadireta de Davi

Vocal, Joan Tria.

DIA 22- DIVENDRES

Nit a les 10. Sessió de projeccions de diapositius amb petites gloses, sobre aquest tema:

Cap al llogarret, passant per Mastes i Muntanyes
pel entusiasta company Salvador Salvatella.

DIA 23 DE FEBRER**Excursió matinal a Barcelona amb auto-car**

visitant-se l'Ajuntament, la casa de l'Ardiaca i el Palau Real de Pedralbes.—Preparatòria dia 21.—Vocal, Pau Gorina.

DIES 2, 3, 4 i 5 DE MARÇ**Excursió al Pireneu**

Preparatòria dia 1.—Vocal, Joan Borràs.

DIA 9**Excursió a la Portella i Castell de Bócs**

Retorn per Monistrol.—Pressupost 1'55 pessetes.—Vocal, Joan Vilà.

DIA 16**Excursió a Sant Sadurni de Noya**

visitant-se les caves de la *Casa Codorniu*.—Preparatòria dia 14.—Vocal, Marian M. Galí.

DIA 19**Excursió a Sant Pere Martir per Puig Madrona i Santa Creu d'Olorde**

Vocal, Miquel Cirera.

DIA 23**Excursió al Castellvell de Castellar**

Organitzada per la Secció de Fotografia.—Preparatòria dia 21.—Vocal, Antoni Miralda.

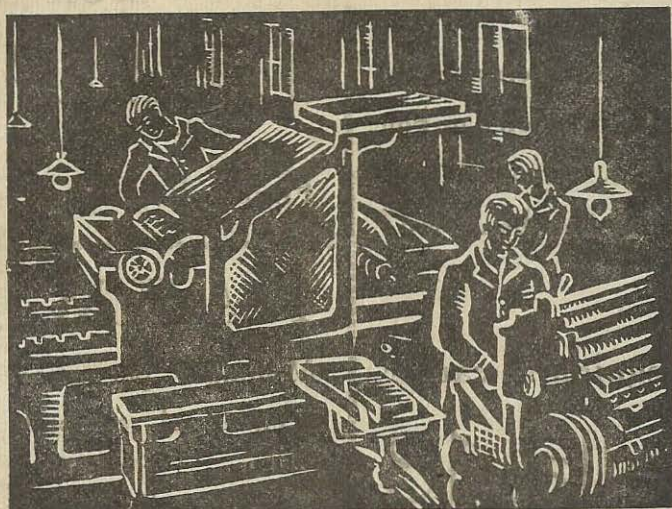
DIA 30**Excursió a Montserrat, fent-se l'ascensió als Flautats**

Organitzada per la Secció d'Esports de Neu i d'Alta Muntanya.—Vocal, Manuel Closa.

DIA 6 D'ABRIL**Excursió a l'Àvenç del Davi**

Vocal, Josep Llenas.

JOAN MORRAL
I M P R E S S O R

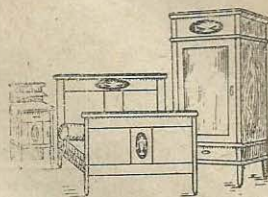
NORD, 22 : TELÈFON, 230
T E R R A S S A

Taller: St. Antoni, 57, 64 bis
Sant Joan, 7. - TERRASSA

Constructor de Mobles, Enreixats de Fil-ferro. Somiers i reparacions de totes classes

**JOSEP
BLAY**

SI....!

però els excursionistes
us diran: Voleu un bon
calçat, de material ga-
rantit i a bon preu?

Aneu desseguida al carrer

Torrella, 13

que quedareu ben servit.

Joieria - Bisuteria - Optica

VIDUA DE

J. BALADA

SUC. DE PERE CULELL

Font-vella, 19 Palla, 2

NAUMANN

Màquines per a cosir i brodar
Vendes al comptat i a plaços

Representant:

JOAN TORNÉ

SANT PERE, 53

TERRASSA

Cafè-COLON-Bar

ESPLENDIT SALÓ DE BILLARS

Cafè EXQUISIT. - LICORS DE MARCA

Plaça Vella, 12 i Cremat, 8. - Telèfon, 707. - Terrassa

DOMENEC ELIES

TRANSPORTS RAPIDS

SERVEI DIARI ENTRE BARCELONA, SABADELL I VICEVERSA
EXCEL·LENT AUTOCAR PER A EFECTUAR EXCURSIONS

PREUS ECONOMICS

Rutlla, 3. - TERRASSA

Rec, 11. - Tel. 11366. - BARCELONA

NO

oblidi mai
aquest nom

Articles d'Alumini
Cristalleria. - Llosa
Porcelana. - Banys
Dutxes. - Neveres

ESTUFES

La Cuina Moderna

FONT-VELLA, 65

:: La casa que
ven més barat

CONFITERIA

CASA CUNÍ

RUTLLA, 52

TERRASSA

TELÈF. 412

M. ABAD RIBERA

Pues i Llitos per a teixits. -
Extens assortit en Pues de
lloguer. - Filferros de totes
classes. - Enreixats metàl·
lics. - Laminació en fred de
cèrcols per a embalatges,
i altres indústries

Topete, 1

Telèfon, 174

ASSEGURANCES CAPELLA

VIDA
INCENDIS
ACCIDENTS
MARÍTIMS
ROBATORIS
ETC., ETC.

Sí. Leopold, 98

Telèfon, 109

FABRICA DE TEULES

TEULES PLANES
TIPUS MARSELLA
— marca —

SEGUÉS, DONADEU I C.^A

— Despatx: —

Font-vella, núm. 1

: Telèfon, 537 :

— Fàbrica: —

Sant Marian, 193

Tel. 485. - Terrassa

Garantim la impermeabilitat i color vermell